

İlgili Kanun / Madde
4857 S. İşK/32

T.C
YARGITAY
9. HUKUK DAİRESİ

Esas No. 2022/14891
Karar No. 2022/15825
Tarihi: 01.12.2022

●USULÜ KAZANILMIŞ HAK
●DİRENME KARARININ USULEN BOZULMASI
HALİNDE DİRENME KARARININ USULÜ
EKSİKLİĞİN GİDERİLEREK AYNI KARARIN
VERİLMESİNİN GEREKTİĞİ

ÖZETİ Kazanılmış haklar hukuk devleti kavramının temelini oluşturan en önemli unsurlardandır. Kazanılmış hakları ortadan kaldırıcı nitelikte sonuçlara yol açan yorumlar Anayasa'nın 2 nci maddesinde açıklanan “Türkiye Cumhuriyeti sosyal bir hukuk devletidir” hükmüne aykırılık oluşturacağı gibi toplumsal kararlılığı, hukuksal güvenceyi ortadan kaldırır, belirsizlik ortamına neden olur ve kabul edilemez.

Mahkemenin, Yargıtayın bozma kararına karşı direnme kararı vermesi ile direnme kararı lehine olan taraf yararına bir usuli kazanılmış hak doğabileceği gibi bazı konuların bozma kararı kapsamı dışında kalması yolu ile de usuli kazanılmış hak gerçekleşebilir (Yargıtay İçtihatları Birleştirme Büyük Genel Kurulunun 09.05.1960 tarihli ve 1960/12 Esas, 1960/9 Karar sayılı kararı).

Burada hemen belirtmek gerekir ki usuli kazanılmış hakkın hukuki sonuç doğurabilmesi için bir davada, ya taraflar ya mahkeme ya da Yargıtay tarafından açık biçimde yapılmış olan ve istisnalar arasında sayılmayan bir usul işlemi ile taraflardan biri lehine doğmuş ve kendisine uyulması zorunlu olan bir hakkın varlığından söz edilebilmesi gerektiği de gözden kaçırılmamalıdır.

Tüm bu hususlar bir arada değerlendirildiğinde somut uyuşmazlıkta; Mahkemece direnme kararı verilmeyle davacı taraf lehine usuli kazanılmış hak doğmuştur. Her ne kadar direnme kararı Hukuk Genel Kurulunca bozulsada esasa yönelik bozma olmayıp usuli nedenle bozma söz konusudur. Bu hâlde Mahkemece bozmaya konu usuli eksiklik giderildikten sonra direnmeye uygun karar verilmesi gerekir. Mahkeme, direnme kararından dönerek Özel Dairenin bozma kararı doğrultusunda yeni bir karar veremez (Baki Kuru Hukuk Muhakemeleri Usulü, Altıncı Baskı, C.V, 2001 s. 4681).

Yukarıda açıklandığı üzere, direnme kararı verildikten sonra söz konusu karar esas yönünden bozulmadan başka bir karar verilmesinin mümkün olmadığı ve Yargıtay Hukuk Genel Kurulunca direnme kararının esastan incelenmediği gözetilerek direnmeye uygun karar verilmesi gerekirken direnmeden dönülerek bozma kararı doğrultusunda hüküm kurulması usuli kazanılmış hak ihlaline yol açmakla bozmayı gerektirmiştir.

DAVA: Taraflar arasında görülen dava sonucunda verilen kararın, temyizen incelenmesi davacı vekili tarafından istenilmekle, temyiz talebinin süresinde olduğu anlaşıldı. Dava dosyası için Tetkik Hâkimi tarafından düzenlenen rapor dinlendikten sonra dosya incelendi, gereği konuşulup düşünüldü:

Y A R G I T A Y K A R A R I

Davacı İsteminin Özeti

Davacı vekili dava dilekçesinde; müvekkilinin davalı işveren nezdinde en son müdür yardımcısı olarak görev yaptığını, 04.05.2010 tarihinde davalı tarafından iş sözleşmesinin feshedildiğini; ancak istifa dilekçesi imzalaması hâlinde tazminatlarının ödeneceğinin teklif edildiğini, müvekkilinin işverenine güvenerek istifa dilekçesi yazarak imzaladığını, buna rağmen ödeme yapılmadığını, 9 yıldan fazla çalışan işçinin hiçbir sebep göstermeden istifa etmesinin hayatın olağan akışına aykırı olduğunu ileri sürerek kıdem ve ihbar tazminatları ile yıllık izin, fazla çalışma ile ulusal bayram ve genel tatil ücreti alacaklarının davalıdan tahsiline karar verilmesini talep etmiştir.

Davalı Cevabının Özeti

Davalı vekili cevap dilekçesinde; davacının kendisine tahsis edilen bilgisayardan cinsel içerikli sitelere girdiğinin tespit edilmesi sonrasında davacının istifa edeceğini beyan ettiğini ve 04.05.2010 tarihinde istifa dilekçesi sunduğunu, istifa ederek ayrılan davacının kıdem ve ihbar tazminatlarını hak etmediğini, diğer istemlerinin de yerinde olmadığını belirterek davanın reddini savunmuştur.

Mahkeme Kararının Özeti

İstanbul 6. İş Mahkemesinin 18.12.2013 tarihli ve 2010/504 Esas, 2013/1021 Karar sayılı kararı ile davalı işyerinde 9 yıl 3 ay 23 gün çalışması bulunan işçinin tazminat hakkından vazgeçecek şekilde davranmasının hayatın olağan akışına aykırı olduğu, davacının 20.11.2013 tarihli duruşmada istifa ve ibra dilekçelerini bütün haklarının verileceği sözüne güvenerek imzaladığına dair beyanı da dikkate alınarak ücret alacağı bulunan davacının haklı nedenle iş sözleşmesini feshettiği gerekçesiyle kıdem tazminatı talebi kabul edilmiş, ihbar tazminatının şartları oluşmadığı belirtilerek butalebi reddedilmiş, 09.07.2013 tarihli ek bilirkişi raporunun dosyadaki belgelere uygun olduğu belirtilerek davanın kısmen kabulüne karar verilmiştir.

Bozma ve Bozmadan Sonraki Yargılama Süreci

İstanbul 6. İş Mahkemesinin yukarıda belirtilen kararına karşı süresi içinde taraf vekilleri temyiz isteminde bulunmuşlardır.

Dairemizin 18.06.2015 tarihli ve 2014/9374 Esas, 2015/22335 Karar sayılı kararı ile davacının tüm, davalının sair temyiz itirazlarının reddine karar verildikten sonra;

“ ...

Dosyada mevcut 04.05.2010 tarihli imzası inkâr edilmemiş ve irade fesadı hallerinden birisi ile imzalandığı ileri sürülmemiş olan geçerli istifa dilekçesi ile iş akdinin davacı işçi tarafından sonlandırıldığı, istifa dilekçesinin içeriğinden haklı bir nedene de dayanılmadığı anlaşılmalı ki kıdem tazminatı talebinin reddi yerine kabulüne karar verilmesi hatalıdır.

Hükmedilen alacakların net mi yoksa brüt mü olduğunun hükümde belirtilmemesinin infazda tereddüde yol açacağı düşünülmemesi de hatalı olup bozmayı gerektirmiştir. ...” gerekçeleriyle karar bozulmuştur.

Mahkemece, bozma kararına karşı direnme kararı verilmiş olup direnme kararının davalı vekilince temyiz edilmesi üzerine dosya Dairemizce Yargıtay Hukuk Genel Kuruluna gönderilmiştir.

Yargıtay Hukuk Genel Kurulunun 08.04.2021 tarihli ve 2017/9-236 Esas, 2021/442 Karar sayılı kararı ile;

“...

Bu genel açıklamalar ışığında ön sorun değerlendirildiğinde; mahkemece tefhim edilen direnme kısa kararında alacakların “net” olduğu hüküm fıkrasında açıkça gösterildiği hâlde, gerekçeli kararın hüküm kısmında alacakların “net” olduğunun gösterilmemesi nedeniyle kısa karar ile gerekçeli karar arasında çelişki oluşmuştur.

Diğer taraftan; kararın Özel Dairece, alacakların net mi brüt mü olduğunun hükümde belirtilmemesinin infazda tereddüde yol açacağı gerekçesi ile de bozulduğu ancak mahkemece bu bozma sebebi hakkında Anayasa’nın ve HMK’nın aradığı anlamda herhangi bir gerekçe oluşturmadan direnme kararı verdiği anlaşılmıştır.

Bu durumda mahkemece yapılacak iş, Anayasa'nın 141. maddesinin üçüncü fıkrası ile ona koşut düzenleme içeren HMK'nın 297. maddesindeki hükümler gözetilerek, özellikle bozma kararında yer verilen bozma nedenlerine karşı, direnmenin gerekçesini de (gerekirse yeni bir hüküm oluşturmayacak şekilde yasal sınırlarda genişleterek) açıkça kaleme alarak kararda gösterilmesinden ve kısa kararın gerekçeli kararın hüküm fıkrasıyla çelişki ve tereddüde meydan vermeyecek şekilde oluşturulmasından ibarettir.

Hâl böyle olunca, yukarıda açıklanan Anayasal ve yasal düzenleme ile ilkeler gözetilerek anlaşılabilir ve denetlenebilir nitelikte direnme kararı verilmek üzere karar usulden bozulmalıdır." gerekçesiyle davalı vekilinin temyiz itirazlarının kabulü ile direnme kararının usulden bozulmasına ve bozma nedenine göre davalı vekilinin sair temyiz itirazlarının incelenmesine şimdilik yer olmadığına karar verilmiştir.

Mahkemece, daha önce direnilmesine karar verilen Dairemizin 18.06.2015 tarihli ve 2014/9374 Esas, 2015/22335 Karar sayılı bozma kararına uyulmasına karar verilmek suretiyle yapılan yargılama sonunda davanın kısmen kabulüne karar verilmiştir.

Temyiz

Karar kanuni süresi içinde davacı vekili tarafından temyiz edilmiştir.

Gerekçe

Mahkemece verilen kısmen kabul kararı Dairemizin 18.06.2015 tarihli ve 2014/9374 Esas, 2015/22335 Karar sayılı kararı ile bozulmuş, Mahkemece bu bozmaya karşı direnilmiştir. Mahkemece verilen direnme kararı Yargıtay Hukuku Genel Kurulunca usulden bozulmuş ve bozma üzerine Mahkemece bu kez Dairemizin 2014/9374 E., 2015/22335 K. sayılı bozma kararına uyulmasına karar verilmiştir.

Öncelikle belirtilmelidir ki yerel mahkemelerin direnme kararları bir davayı sona erdiren temyizi mümkün olan (nihai) son kararlardandır. Direnme kararı ile Mahkeme davadan elini çeker ve davayı sona erdirmiş olur. Bu aşamada yapılması zorunlu iş, gerekçeli kararın direnme doğrultusunda yazılmasından ibarettir. Bu bakımdan direnme kararından dönme (rücu) mümkün değildir. Esasen ilâmın tefhim edilen karara uygun yazılması kamu düzeni ile doğrudan ilgili temel kurallardandır.

Nitekim bu kurala kanun koyucu 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun (6100 sayılı Kanun) 294 ve 297 nci maddeleriyle hayatiyet kazandırmıştır.

Gerçekten de, 6100 sayılı Kanun'un 294 ve 297 nci maddeleri emredici hükümlerden olup kamu düzeni amacı ile getirilmişlerdir. Bu maddeler hükmünce kararların alenen tefhim edilmesi gerekir. Karar tefhim edildikten sonra bundan dönülerek yeni bir hüküm kurulamaz. Aksinin kabulü mahkemelere güveni sarsacağı için hiçbir suretle üstün görülemez.

Bilindiği üzere, 6100 sayılı Kanun'da *usuli kazanılmış hak* kavramına ilişkin açık bir hüküm bulunmamaktadır. Bu kurum, davaların uzamasını önlemek, hukuki alanda istikrar sağlamak ve kararlara karşı genel güvenin sarsılmasını önlemek amacıyla Yargıtay uygulamaları ile geliştirilmiş, öğretilde kabul görmüş ve usul hukukunun vazgeçilmez, ana ilkelerinden biri hâline gelmiştir. Anlam itibarıyla bir davada, mahkemenin ya da tarafların yapmış olduğu bir usul işlemi ile taraflardan biri lehine doğmuş ve kendisine uyulması zorunlu olan hakkı ifade etmektedir.

Kazanılmış haklar hukuk devleti kavramının temelini oluşturan en önemli unsurlardandır. Kazanılmış hakları ortadan kaldıracı nitelikte sonuçlara yol açan yorumlar Anayasa'nın 2 nci maddesinde açıklanan "*Türkiye Cumhuriyeti sosyal bir hukuk devletidir*" hükmüne aykırılık oluşturacağı gibi toplumsal kararlılığı, hukuksal güvenceyi ortadan kaldırır, belirsizlik ortamına neden olur ve kabul edilemez.

Mahkemenin, Yargıtayın bozma kararına karşı direnme kararı vermesi ile direnme kararı lehine olan taraf yararına bir usuli kazanılmış hak doğabileceği gibi bazı konuların bozma kararı kapsamı dışında kalması yolu ile de usuli kazanılmış hak gerçekleşebilir (Yargıtay İçtihatları Birleştirme Büyük Genel Kurulunun 09.05.1960 tarihli ve 1960/12 Esas, 1960/9 Karar sayılı kararı).

Burada hemen belirtmek gerekir ki usuli kazanılmış hakkın hukuki sonuç doğurabilmesi için bir davada, ya taraflar ya mahkeme ya da Yargıtay tarafından açık biçimde yapılmış olan ve istisnalar arasında sayılmayan bir usul işlemi ile taraflardan biri lehine doğmuş ve kendisine uyulması zorunlu olan bir hakkın varlığından söz edilebilmesi gerektiği de gözden kaçırılmamalıdır.

Tüm bu hususlar bir arada değerlendirildiğinde somut uyuşmazlıkta; Mahkemece direnme kararı verilmekle davacı taraf lehine usuli kazanılmış hak doğmuştur. Her ne kadar direnme kararı Hukuk Genel Kurulunca bozulsa da esasa yönelik bozma olmayıp usuli nedenle bozma söz konusudur. Bu hâlde Mahkemece bozmaya konu usuli eksiklik giderildikten sonra direnmeye uygun karar verilmesi gerekir. Mahkeme, direnme kararından dönerek Özel Dairenin bozma kararı doğrultusunda yeni bir karar veremez (Baki Kuru Hukuk Muhakemeleri Usulü, Altıncı Baskı, C.V, 2001 s. 4681).

Yukarıda açıklandığı üzere, direnme kararı verildikten sonra söz konusu karar esas yönünden bozulmadan başka bir karar verilmesinin mümkün olmadığı ve Yargıtay Hukuk Genel Kurulunca direnme kararının esastan incelenmediği gözetilerek direnmeye uygun karar verilmesi gerekirken direnmeden dönülerek bozma kararı doğrultusunda hüküm kurulması usuli kazanılmış hak ihlaline yol açmakla bozmayı gerektirmiştir.

Sonuç

Temyiz olunan kararın, yukarıda yazılı sebepten dolayı **BOZULMASINA**, peşin alınan temyiz harcının istek hâlinde ilgiliye iadesine, **01.12.2022** tarihinde oy birliğiyle karar verildi.